

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. Statuitur regula & conclusio generalis, ex qua plures resolvuntur
difficultates,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

DISPUTATIO VI.

De pertinentibus ad unitatem vel pluralitatem in divinis.

Ad questionem 31. Divi Thomae.

Postquam Divus Thomas egit de personis divinis in communi quaest. 29. & de illarum pluralitate quaest. 30. differit quaest. 31. de his quae ad unitatem & pluralitatem pertinent in Divinis: circa quod aliqua occurrunt difficultates, articulis sequentibus discutiendae.

ARTICULVS I.

Statuitur regula & conclusio generalis, ex qua plures resolvuntur difficultates.

1. **V**T clarè dignoscatur, quae nomina singulariter vel pluraliter dicantur in Deo.

Dico breviter: Quae conveniunt personis ratione solius essentiae, singulariter tantum dicuntur; Quae solùm eis conveniunt ratione proprietatum, dicuntur tantum pluraliter: Quae autem eis competunt, ratione proprietatum, & ratione essentiae, dicuntur pluraliter & singulariter.

2. Conclusionem istam Theologorum nullus quem viderim negat. Deducitur ex Concilio Toletano secundo, in professione fidei, ubi de personis divinis loquens, sic ait: *Hoc solum numerum insinuat, quod ad invicem sunt, & in hoc numero carent, quod ad se sunt.* Eam etiam ferè expressè tradit August. 5. de Trinit. cap. 8. in principio, his verbis: *Quapropter illud præcipit teneamus, quidquid ad se dicitur, præstantissima illa & divina sublimitas substantialiter dici: quod autem ad aliquid, non substantialiter, sed relativè; tantamque esse vim eiusdem substantiae in Patre, & Filio, & Spiritu Sancto, ut quidquid de singulis ad se ipsos dicitur, non pluraliter in summa, sed singulariter accipiatur.* Cum autem sit idem dici relativè, & ratione relationis competere; & absolute dici, idem ac ratione essentiae convenire; manifestè ex Augustino habetur, ea pluraliter dici in Divinis; quae ratione relationis conveniunt; & singulariter, quae non ratione relationis, sed ratione essentiae competunt personis divinis.

3. Id ipsum hac ratione suadetur. Relatio multiplicatur in divinis personis; essentia autem una manet in illis: Ergo quae conveniunt illis ratione solius essentiae, retinent unitatem; quae ratione solius relationis, dicuntur pluraliter; quae vero conveniunt ratione utriusque, dicuntur singulariter, quatenus competunt ratione essentiae; & pluraliter, quatenus ratione relationis conveniunt.

Ex hac regula generali sequitur primo, quod dicantur tres personae in divinis, & nullatenus una persona: quia ratio personae non convenit ratione essentiae, nec pro illa accipi potest, sed tantum pro relatione subsistente, de quo D. Thomas infra quaest. 39. art. 3. & 4. Unde eum modo, communi Ecclesiae consensu, persona & hypostasis pro eodem accipiuntur; sicut in divinis dicuntur tres personae, & non una, ita & tres hy-

A postas, non verò una hypostasis dici debent. Sequitur secundò, quod substantia dicatur una, & concedantur plures: primum, quatenus substantia pro perfectitate independentia accipitur: secundum verò, prout pro perfectitate incommunicabilitatis usurpatur. Quia substantia, primo modo accepta, convenit personis divinis ratione essentiae; in secunda verò acceptione illa competit ratione relationum. Patet ex dictis disputatione præcedenti.

Sequitur tertio, quod una existentia concedatur in Deo, & nullatenus plures: quia ut supra ostensum est, existentia absolute dicitur, & convenit personis divinis ratione essentiae, non verò ratione relationum.

Ex quo sequitur quartò, nec æternitatem, nec durationem, nec rationem increati pluraliter dici in divinis: quia hæc omnia attributa, vel non distinguuntur ab existentia divina, vel saltem sunt modi illius; unde illa immultiplicata, non possunt pluraliter.

Sequitur quintò, tres personas divinas non posse dici tres perfectos substantivè, sed tantum adjectivè: quia ut disp. 3. docuimus, perfectio realiter non multiplicatur in per sonis divinis, cum non conveniat illis ratione relationum, sed tantum ratione essentiae. Unde cum bonum sit idem quod perfectum (teste D. Thom. supra quaest. 5. art. 1.) etiam bonitas non multiplicatur in personis divinis; nec illa possunt, dicitur boni substantivè, sed tantum adjectivè, ut expressè docuit Augustinus in quaest. in Genes. de Trinitate, in principio: ubi quaerens, *Cur tres personas, non tres Deos, nec tres omnipotentes, nec tres bonos, nec tres magnos dicere, fas est?* Respondet, *Quia Deus, quod omnipotens, & magnus, & bonus, substantialis nomen sunt, & ad se dicuntur.*

Sequitur sextò, non dari in divinis plures infinitates, sed tantum unam: nam infinitas sequitur non realitatem, sed perfectionem; est enim proprietas quantitatis virtutis, quae idem est quod perfectio: Ergo si perfectio solùm ratione essentiae convenit personis divinis, & ideo in illis non multiplicatur, idem de infinitate dicendum erit.

Sequitur septimò, quod divinae personae dicantur una res, & plures res; una res, quae est essentia; & plures res; quae sunt relationes: eò quod realitas, quae in esse non conficitur sed ratio conficitur, & pro essentia accipiatur, & pro relationibus. Hoc docuit expressè Augustinus lib. 1. de Doctrina Christiana cap. 5. his verbis: *Res quibus fruendum est, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus est.* Statim addidit: *Trinitas una quaedam summa res.* Idem docuit etiam Anselmus libro de Incarnatione Verbi cap. 3. ubi ait: *Omnes Christianos sentire, quod persona divina secundum propria sunt tres res; ita tamen ut secundum essentiam communem sint una & eadem pro se, absque separatione vel divisione.* Docuit etiam id ipsum D. Thomas infra quaest. 39. art. 3. ad 3. his verbis: *Dicendum quod hoc nomen, Res, est de transcendentibus; unde secundum quod pertinet ad relationes, pluraliter predicatur in Divinis; secundum verò quod pertinet ad substantiam, singulariter predicatur.* Quibus verbis corollarium nostrum, & docuit, & probavit.

Nec in contrarium facit definitio Lateranensis, in qua refertur in cap. Damianus de summa Trinitate, ubi decernitur: Patrem, Filium, & Spi-

ritum Sanctum, esse nam quamdam summam rem, quæ est essentia: nam per hoc non negatur esse tres res relativæ.

Sequitur octavo, dari in Divinis tres unitates, & unam unitatem: primum ratione relationum, secundum ratione essentia.

Probatur primo: In Divinis datur unitas essentia, pluralitasque personarum: At pluralitas personarum sine distinctione unitatum salvari non potest: Ergo dantur plures unitates relativæ, & una unitas absoluta.

Probatur secundò: Unitas in realitate indivisa consistit: At realitas & indivisio conveniunt cuilibet ex personis divinis, ne dum ratione essentia, sed etiam ratione relationis: Ergo unitas, ratione utriusque convenit.

Sequitur ultimo, tres personas divinas proprie loquendo non posse dici tria individua. Nam D. Thomas quæst. præcedenti art. 4. in corp. hoc discrimen constituit inter *ly aliquis homo*, & *ly persona*, quod primum significat de formali naturam, alterum verò personalitatem: Sed natura non multiplicatur in Divinis: Ergo nec individuum, & consequenter hæc propositio concedenda non est: *Tres persone divine sunt tria individua.*

Dices: Individuum est indivisum in se, & divisum à quolibet alio, ut docent Philosophi in Metaphysica: sed tres personæ divine sunt tres res, quarum quælibet est indivisa in se, & divisa à quolibet alia: Ergo sunt tria individua.

Respondeo distinguendo Majorem: Individuum est indivisum in se, & divisum à quolibet alio, divisione naturæ concedo Majorem: divisione solum personali, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

ARTICVLVS II.

An ens substantivè acceptum, pluraliter dicatur in Divinis?

Partem affirmativam tenent Suarez, Vazquez, Molina, Ruiz, & alij, relati à Salmanticenlibus disto. dub. 1. & ex nostris Gonzales & Joannes à S. Thoma.

Fundamentum illorum est primò, quia ens transcendit, relationes & essentiam, non minùs quam res: Sed quia res essentiam & relationes transcendit ne dum singulariter, sed etiam pluraliter dicitur in Divinis, ut ex D. Thoma jam vidimus: Ergo & ens.

Secundò, Etsi ens ab existentia fuerit ad significandum impositum, non tamen illam de formali significat, sed entitatem: At esto admittatur una solum existentia in Divinis, dantur tamen plures entitates relativæ, sicut & plures realitates: Ergo etiam dantur plura entia substantivè.

Partem negativam docent alij, quos referunt & sequuntur Salmanticenses loco citato, ducti primo auctoritate D. Thomæ in 1. dist. 25. quæst. 1. art. 4. ubi sic ait: *Nomen entis sumitur ab esse rei, & id est cum unum & idem sit esse trium personarum si ens sumatur substantivè, non potest pluraliter predicari de tribus personis, quia forma à qua impositus scilicet esse, non pluraliter in eis: si autem sumatur participialiter & adjectivè, sic pluraliter predicari potest.* Quod etiam repetit solutione ad 1. & ad Annbaldum ibidem.

A Secundò hac ratione ejusdem Divi Thomæ: Nomen substantivum accipit numerum à forma significata: At forma significata per hoc nomen, *ens*, non multiplicatur in personis divinis: Ergo nomen *ens*, substantivè sumptum, non dicitur pluraliter, de personis divinis. Major est certa, Minor probatur. Forma significata per hoc nomen, *ens*, est existentia: tum quia id docet D. Thomas loco citato; tum etiam, quia cum significato hujus nominis, *ens*, omnes illius passionibus debent converti, & solum cum ente existente convertuntur: Sed existentia non multiplicatur in personis divinis, ut disputatione præcedenti fuisse ostendimus: Ergo forma significata per hoc nomen, *ens*, non multiplicatur in personis divinis.

B Tertiò eandem partem negativam sic probant: Esto admittatur *ens* non significare de formali existentiam, tamen formale significatum illius non est entitas utcumque, sed prout est principium existendi: At entitas, prout sic, non pluraliter in personis: Ergo nec formale significatum entis substantivè accepti in illis multiplicatur.

C Pro hac lite componenda, diligenter observandum est, *ens* nominaliter tribus modis posse sumi. Primò sumitur ut est concretum existentia, secundò, ut est concretum solius essentia, quatenus est principium existendi. Tertiò, ut est concretum entitatis, quatenus opponitur nihilo. De prima & secunda acceptione non potest esse dubium: utramque enim efficaciter probant argumenta secunda sententia. Solum potest esse difficultas de tertia; unde illa probatur primò: Omni abstracto potest dari concretum: At entitas, ut nihilo opponitur, abstractum est, cui nullum aliud concretum assignabile est quàm *ens*: Ergo *ens* potest accipi ut concretum entitatis oppositæ nihilo.

D Secundò probatur hæc tertia acceptio entis nominaliter: Mathematica, prout subsunt abstractioni à materia sensibili & singulari, sunt verè entia; cum pertineant ad prædicamentum quantitatis, quæ est unum ex inferioribus entis, & tamen prout sic, nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam, ut docetur in Metaphysica: Ergo *ens* nominaliter non solum sumi potest ut est concretum existentia, vel essentia dicentis ordinem ad existentiam, sed etiam, ut est concretum entitatis, ut opponitur nihilo.

E Probatur tertiò: Materia & forma sunt duo entia realiter partialiter distincta: At si *ens* solum posset accipi ut concretum existentia, vel solius essentia ut est principium existendi, non posset dici duo entia partialia; cum in vera Thomistarum sententia, nec existentis partialibus gaudeant, nec diversis essentis, prout essentia est principium existendi; Ergo potest sumi ut concretum entitatis oppositæ nihilo. Hoc ita supposito, & probato, facilis erit resolutio difficultatis propositæ. Unde.

Dico primò: *Ens* quatenus concretum existentia, & essentia, prout est principium existendi non predicatur pluraliter de divinis personis.

Hanc conclusionem probant fundamenta pro secunda sententia adducta. Nomen enim substantivum accipit numerum à forma significata: Sed forma significata hoc nomine, *ens*, prout est concretum existentia, vel essentia, quatenus est existendi principium, non multiplicatur in personis divinis; cum in illis sit unica tantum existentia, &

Bibli